

Wielka defilada w Pekinie – globalne południe zjednoczone?

3 września 2025 roku w stolicy Chińskiej Republiki Ludowej, w Pekinie odbyła się jak dotąd największa parada wojskowa, która tym razem została zorganizowana w związku z okrągłą 80 już rocznicą zakończenia II wojny światowej.¹ Defilada była przeprowadzona na naprawdę ogromną skalę. Ostatnia tak wielka parada wojskowa w Chinach miała miejsce 1 października 2019 roku na 70 rocznicę proklamowania ChRL.² Tegoroczna ceremonia miała miejsce w dużej części na placu Tiananmen, podzielona na dwie główne części. Pierwsza z nich to przemowa przewodniczącego Xi Jinpinga, która to odbiła się echem w światowej polityce. W swojej przemowie Xi podkreślił udział narodu chińskiego w II wojnie światowej i to, ile doznał on cierpienia ze strony dawnego Cesarstwa Japońskiego. Natomiast drugi nie mniej ważny aspekt przemowy przewodniczącego to kwestie związane z dzisiejszą rolą Chin w obecnym układzie międzynarodowym. Podkreślał on również, że świat stanął naprzeciw trudnego wyboru, pomiędzy wojną a pokojem.³ Xi Jinping jest dzisiaj jednym z najważniejszych liderów całego globu, dlatego stanowcze tezy dotyczące obecnej sytuacji na świecie są dla niego ważne, a wypowiedzenie ich w kontekście tak ważnego wydarzenia podkreśla znaczenie jego wypowiedzi.

Drugim kluczowym aspektem całej uroczystości była parada wojskowa, gdzie przy akompaniamencie wojskowych marszy, czy także komunistycznych pieśni odbyła się defilada pododdziałów Chińskiej Armii Ludowo Wyzwoleńczej.⁴ Był to pokaz siły ze strony Chin, które poprzez pokazanie swojego arsenału chciały zaznaczyć, że z ich wojskiem trzeba się liczyć i nie pozwolą na powtórzenie tragedii, z jakimi mierzyli się ich przodkowie w trakcie II wojny światowej. ChRL która na przestrzeni ostatnich 40 lat doszła do momentu, w którym stała się drugą gospodarką świata ma w zwyczaju podkreślanie swojego obecnego statusu mocarstwa.

Wydarzenie znalazło również odzwierciedlenie wewnątrz Chin zwłaszcza w mediach, ponieważ w trakcie całego dnia, główna chińska stacja telewizyjna CCTV jak i jej

¹ Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, *Historyczna defilada w Pekinie*, <https://www.pism.pl/publikacje/historyczna-defilada-w-pekiniu> [dostęp: 28.11.2025]

² CGTN, *What China's military parade is all about*, <https://news.cgtn.com/news/2019-10-01/What-China-s-military-parade-is-all-about-KqN4WItqEg/index.html> [dostęp: 28.11.2025]

³ The Guardian, *Xi Jinping says world faces 'peace or war', as Putin and Kim join him for military parade*, <https://www.theguardian.com/world/2025/sep/03/china-military-parade-xi-jinping-appears-with-vladimir-putin-kim-jong-un> [dostęp: 29.11.2025]

⁴ Ibidem

anglojęzyczny odpowiednik CGTN pokazywały ujęcia z parady, ale również różnego rodzaju filmy, przedstawienia i sztuki związane z wydarzeniami II wojny światowej. Można było zauważyć jak bardzo Państwo Środka ma dalej za złe zbrodnie jakich dokonali Japończycy na ich narodzie. Warto tu pamiętać, iż resentymenty te dalej mają realny wpływ na relację pomiędzy obydwojma państwami.

Dzień ten jednak oprócz kwestii związanej z II wojną światową czy tej ze współczesną rolą Chin miał inny bardzo ważny wymiar. W trakcie całej ceremonii można było zauważyć, że wielu obecnych gości to przywódcy wielu ważnych państw globalnego południa lub bloku antyzachodniego. Najważniejsi z nich to oczywiście prezydent Federacji Rosyjskiej Władimir Putin oraz przywódca Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej Kim Dzong Un. Oczywiście trzeba tutaj podkreślić, iż zgodnie z oficjalną definicją podziału na globalną północ i globalne południe, Rosja przynależy do globalnej północy.⁵ Jednak strategia Kremla od 2014 roku zaczęła stopniowo zmierzać w kierunku współpracy z państwami globalnego południa, które również podzielały podobne do Moskwy poglądy na relacje międzynarodowe i które stawiają na handel i interesy bardziej niż wartości demokracji liberalnej. Od 2022 roku, po pełnoskalowej inwazji na Ukrainie, Rosja już znacząco zintensyfikowała swoją współpracę z państwami globalnego południa, zwłaszcza z samymi Chinami jak i również z Koreą Północną. Chiny są dla Rosji ważne pod względem nowych technologii natomiast Korea Północna jest dużym wsparciem dla Moskwy pod względem produkcji broni szczególnie amunicji.

Pomimo iż całe wydarzenie miało charakter jawnie antyzachodni, mający również na celu pokazać jedność państw globalnego południa, to nie zabrakło na nim gości, którzy do tego układu nie przynależą a wręcz są po części w opozycji wobec niego. Chodzi tutaj o premiera Słowacji Roberta Fico, który również 2 września w Pekinie odbył spotkanie z prezydentem Władimirem Putinem. Dotyczyło ono kwestii związanych z dostawą rosyjskiej ropy na Słowację.⁶ Ważnym gościem, który również nie był przedstawicielem państwa globalnego południa był minister spraw zagranicznych Węgier Peter Szijjarto, który w Pekinie odbył także rozmowę ze swoim chińskim odpowiednikiem.⁷

⁵ Britannica, *Global North and Global South*, <https://www.britannica.com/topic/Global-North-and-Global-South> [dostęp: 30.11.2025]

⁶ Money.pl, *Premier Słowacji dziękuje Putinowi. I uderzył w Unię Europejską*, <https://www.money.pl/gospodarka/premier-slowacji-dziekuje-putinowi-i-uderzyl-w-unie-europejska-7195904932793280a.html> [dostęp: 30.11.2025]

⁷ Xinhua, *Chinese FM meets with Hungarian counterpart Peter Szijjarto*, <https://english.news.cn/20250903/fcdbdebd5d4b858fb2f382fe11729f/c.html> [dostęp: 01.12.2025]

To, że na uroczystościach w Pekinie byli akurat przedstawiciele Węgier oraz Słowacji nie jest niczym nadzwyczajnym. Rządy w obydwu tych państwach kładą nacisk na politykę wielowektorową. Same Chiny również są zwolennikiem takiego podejścia. To przekłada się pozytywnie na relację między obydwoma państwami Europejskimi a ChRL zwłaszcza na płaszczyźnie ekonomicznej. W ostatnich latach Węgrzy i Słowacy zintensyfikowali współpracę z Państwem Środka czego efektem jest budowa kolejnych chińskich fabryk na terytorium zarówno Węgier jak i Słowacji.

Pomimo, iż Chiny wyrosły na obecnego lidera globalnego południa, to ważną rolę dalej odgrywają Indie. Premier Indii Narendra Modi także brał udział w uroczystościach związanych z 80 rocznicą zakończenia II wojny światowej, jednak nie pojawił się on na paradzie wojskowej. Premier Modi uczestniczył jedynie w szczycie Szanghajskiej Organizacji Współpracy, która odbyła się końcem sierpnia. Natomiast Modi 2 dni przed paradą opuścił Chiny. Oficjalnie nie podano przyczyny, natomiast wiele domysłów wskazuje na to, iż przez stałe napięcia na granicy chińsko-indyjskiej premier Modi wolał odmówić uczestnictwa w części uroczystości o charakterze jawnie militarnym. Indie nie chcą być także postrzegane jako oddany sojusznik Pekinu, ponieważ mogłoby to pogorszyć ich relacje z krajami globalnej północy tudzież zachodu. Indie w dalszym ciągu próbują balansować swoją politykę pomiędzy światem wschodnim a zachodnim.

Podsumowując, wydarzenia z 3 września 2025 roku w Pekinie związane z 80 rocznicą zakończenia II wojny światowej nie były jedynie związane z upamiętnieniem tragedii jakiego doznało Państwo Środka oraz pokazem siły Chińskiej Republiki Ludowej. Pomimo iż Chiny są dumne z tego co udało im się osiągnąć na przestrzeni ostatnich kilku dekad, to drugi ważny aspekt całego wydarzenia to ukazanie światu jak bardzo kraje globalnego południa są zjednoczone na które czele jest albo przynajmniej próbuje być ChRL. Pomimo, że gośćmi tego dnia w Państwie Środka nie byli wszyscy przedstawiciele globalnego południa. Najdotkliwszy był tutaj brak przedstawicieli Indii, Brazylii jak i również Indonezji. Zabrakło także gości z wielu państw Afryki. Dlatego też nie można powiedzieć, że wydarzenia w Pekinie oddawały całościową siłę globalnego południa, ale jej część, szczególnie tą najbardziej antyamerykańską. Państwo Środka próbowało jedynie wytworzyć narrację o tym jak blok zachodni coraz bardziej się umacnia i jednoczy.

ChRL od 2015 roku wpisała do białej księgi Stany Zjednoczone jako swojego głównego rywala, głównie ze względu na to, iż po pierwsze USA to dalej pierwsza gospodarka świata oraz co równie ważne USA są liderem świata demokracji liberalnej, która to opiera się na

amerykańskiej hegemonii. Chiny natomiast dostrzegają w tym niesprawiedliwość i uważają, że świat powinien być wielobiegunowy, a nie uzależniony od jednego supermocarstwa. Warto tu dodać, że inni ważni gracze z globalnego południa, zwłaszcza Rosja i Indie mają bardzo podobne stanowisko do Chin wobec amerykańskiej dominacji na świecie. Efektem tych spostrzeżeń, było utworzenie grupy BRICS, która to stara się stworzyć alternatywny system handlowy do USA, w tym stale dążą do dedolaryzacji. Świat zachodni pomimo wszystko musi się pogodzić z tym, że państwa globalnego południa stale rosną w siłę i z czasem mogą stać się dużym wyzwaniem nie tylko w wymiarze gospodarczym i militarnym, ale również ideologicznym.

Bibliografia:

-Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, *Historyczna defilada w Pekinie*, <https://www.pism.pl/publikacje/historyczna-defilada-w-pekiniu> [dostęp: 28.11.2025]

-CGTN, *What China's military parade is all about*, <https://news.cgtn.com/news/2019-10-01/What-China-s-military-parade-is-all-about-KqN4WItqEg/index.html> [dostęp: 28.11.2025]

-The Guardian, Xi Jinping says world faces 'peace or war', as Putin and Kim join him for military parade, <https://www.theguardian.com/world/2025/sep/03/china-military-parade-xi-jinping-appears-with-vladimir-putin-kim-jong-un> [dostęp: 29.11.2025]

-Historia Realna, *Nowy biegun siły? Rosja, Chiny, Indie razem przeciw Ameryce! [DEFILADA]*—Bogdan Góralczyk i Zychowicz, https://www.youtube.com/watch?v=vRtDF-xkq_Q [dostęp: 29.11.2025]